

ρόντος, τοῦ μέλλοντος . . . τί σχολή καὶ σχολαί ! . . Ὅρι-
ρισμοὶ *δασκάλων*, οἵτινες ἔχουσιν ἀνάγκην αὐτῶν ὅπως ἀ-
ποσενώσωσι, σμικρύνωσι τὴν ἔννοιαν τῆς Ποιήσεως, τῆς τέ-
χνης, διότι ἄλλως αὕτη δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς στε-
νὰς καὶ μικρὰς κεφαλὰς τῶν.

Ἡ Ποίησις εἶναι μία ! Ἡ Ἰλιάς, αἱ Παναγίαι τοῦ Ῥα-
φαήλ, ὁ Δὸν Ζουάν, ὁ Φάουστ, δὲν ἀνήκουσιν εἰς σχολὰς ἢ
εἰς ἔθνη· ἀλλ' εἰς τὴν *ποίησιν* καὶ τὸν *ἄνθρωπον*. *Ἀν-
πᾶσα ἡ ἀνθρωπότης εἶχε τὴν δύναμιν νὰ καταπλαγῇ πρὸ
τῶν ἡρώων τοῦ Ὀμήρου, ν' ἀπομείνῃ ἐν συμπασθεὶ καὶ γλυ-
καίᾳ ἐκστάσει πρὸ τῶν εἰκόνων τῆς Φορναρίνας, νὰ σκεφθῇ
ἐπὶ τοὺς κονιάδεις τόμους τοῦ γηραιοῦ σοφοῦ ἢ νὰ μεθύσῃ
ὥς ὁ ἀφανεύμενος Φάουστ ἐπὶ τὰ στήθη τῆς Μαργαρίτας,
καὶ νὰ αἰσθανθῇ ἐν ἑαυτῷ τὸν γέλωτα τοῦ Βύρωνα, ὅστις
δὲν ἀνέρεχεται μέχρι τῶν χειλέων καὶ εἶναι ἡ ἐξάτμισις ἁο-
ράτων δακρύων, ἂν πᾶσα ἡ ἀνθρωπότης ἠδύνατο νὰ φαν-
τασθῇ, νὰ αἰσθανθῇ, νὰ μελετήσῃ, νὰ ἀγαπήσῃ καὶ νὰ σκε-
φθῇ οὕτω, ὦ ! δὲν θὰ εἴχομεν σήμερον ἐτι Ἰησοῦται· ἡ κοι-
νωνιστὰς καὶ μηδενιστὰς καὶ αὐτοκράτορας καὶ ἱερεῖς καὶ
Κομμουνδουρικοὺς καὶ Τούρκους καὶ βουλευτὰς ὥς τοὺς τῆς
Ἑλλάδος καὶ τόσας ἄλλας πληγὰς ἀπειλούσας πανώλην καί,
ὑπερ σχετικώτερον, δὲν θὰ εἴχομεν *σχολὰς* ποιητικὰς καὶ
καλλιτεχνικὰς.

* *

Ἐν τῷ κέντρῳ ἔνθα ἀπὸ τινος συγκροτοῦνται αἱ μεγα-
λείτεραι φιλολογικαὶ πάλαι ἐφ' ὧν καὶ ἀκουσίως ἀναγκά-
ζεται νὰ προσέχῃ τὸν νοῦν ἡ ὅλη Βυρώπη, ἐν Γαλλίᾳ, δη-
λαδὴ ἐν Παρίσις, ὅταν μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ πρώτου Να-
πολέοντος, ὅστις εἶχεν ἐπίσχη ἐπὶ βραχὺ τὸν ροῦν τῆς Ῥε-
παναστάσεως, δοὺς αὐτῷ ἄλλην διεύθυνσιν, ὁ Οὐγκὼ ὕψωσε
τὴν σημαίαν τῆς νέας Ῥωμαντικῆς σχολῆς, ἥτις ἦν ἡ ἐπα-
νάστασις ἐξακολουθοῦσα ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τῇ φιλολογίᾳ, τί-
νες ὑπῆρξαν οἱ *κλασσικοὶ*, οἱ ἐχθροὶ καὶ ἀντίπαλοι τῶν Ῥω-
μαντικῶν ; Οὗτοι ἦσαν οἱ *νέοι*, οἱ ἐπαναστάται· ἐκεῖνοι
ἦσαν οἱ ἀνήκοντες ἐτι εἰς τὸ παρελθόν, εἰς τὴν βασιλικὴν
Γαλλίαν, οἵτινες ἀνθίσταντο κατὰ παντὸς νεωτερισμοῦ ἐν
ταῖς ἰδέαις. Μετὰ τὸν ἀγῶνα ἐκείνον ὁ μεγαλύτερος κριτι-
κὸς πάταγος ὑπῆρξεν ὁ ἀντηχῶν εἰσέτι περὶ τὸ ὄνομα τοῦ
Ζώλα· τίνες εἶναι οἱ ἀσπενδότεροι αὐτοῦ πολέμιοι ἐν τῇ
σήμερον δημοκρατικῇ Γαλλίᾳ ; Ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων τὸν
ποτὲ θρίαμβον οὗτος ἀπογυμνοῖ καὶ ὡμῶς ἐκείνησιν εἰς τὴν
χλεύην καὶ τὴν βδελυγμίαν ἐνὸς κόσμου : οἱ Βοναπαρτισταὶ
τῆς δευτέρας Αὐτοκρατορίας.

* *

Τί σχολή καὶ σχολαί ! Οὐδὲν σχετικώτερον τῆς *σχολῆς*
πρὸς τὸν χρόνον, τὰ ἦθη, τὰς θρησκείας, τὰ γεγονότα καὶ
τοὺς ἀνθρώπους, ὧν πάντων αὕτη ἐστὶν ἀπόρροια· καὶ ἡ
ποίησις, ἡ τέχνη, ἡ ἐκδήλωσις τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ
μεγάλου, τοῦ ἀληθοῦς, τῶν στοιχείων τούτων τῆς πνευμα-
τικῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου, δὲν ἀνήκει εἰς οὐδεμίαν πο-
λιτικὴν χροιάν, εἰς οὐδεμίαν κοινωνικὴν τάξιν, εἰς οὐδεμίαν
θρησκείαν, εἰς οὐδεμίαν ἐποχὴν· ἀνήκει εἰς τὸν *ἄνθρωπον*
καὶ ἐν τῇ ἀπειρίᾳ αὐτῆς ἔχει αὐτοτελεῖς καὶ ἐνιαίους τοὺς
κανόνας. *Ἀς μαίνωνται ὀρυόμεναι αἱ σχολαί, οἱ κριτικοὶ
ὑπέρμαχοι αὐτῶν καὶ οἱ νάνοι ὁπαδοὶ τῶν, οἵτινες ἐν τῇ
ἱστορίᾳ τῆς τέχνης οὐδὲν ἄλλο εἰσὶν ἢ φαινόμενα ἀσήμαντα
καὶ παροδικὰ· οὐδὲν ἄλλο ἢ ὠχραὶ ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ
ὑπέκωφοι, λάμπουσιν ἀμυδρῶς καὶ ὑπακούμεναι εἰσέτι, ἀφ'
οὗ ὁ κεραυνὸς ἐκραγεῖς ἐπλήρωσε τὸν οὐρανὸν πατάγου καὶ
θάμβους. Μετὰ τοὺς κεραυνούς, οἵτινες καλοῦνται *Ὀμηροί*

καὶ *Τραγικοὶ* ἐν Ἑλλάδι, αἱ ὠχραὶ ἀστραπαὶ τῶν κλασι-
κῶν διδασκομένων ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, πῶς ἐξάπτεται
τὸ θεῖον πῦρ !

Μετὰ τὸν Δάντην οἱ βάτραχοι τῆς ἀναγεννωμένης Ἱτα-
λικῆς ποιήσεως· μετὰ τὸν Σιζέπτηρ-Οὐγκὼ οἱ Ῥωμαντικοί·
μετὰ τὸν Heine, Βύρωνα, Goethe, Musset, οἱ . . . Humou-
ristes . . . Παρῆλθον ὅμως καὶ λησμονοῦνται αἱ σχολαὶ καὶ
οἱ τέττιγες ὁπαδοὶ τῶν· ἡρανίσθησαν αἱ μικραὶ καὶ ὠχραὶ
λάμψεις, καὶ οἱ κεραυνοὶ θαμβοῦσι καὶ καταπλήττουσιν ἐτι
ἄσβεστοι, οἱ κολοσσοὶ ἀπομένουσιν αἰώνιοι.

Ἡ τέχνη ἐν παντὶ χρόνῳ καὶ διὰ πᾶσαν γωνίαν εἶναι
μία· εἶναι ἡ ἕμμεσος ἐκδήλωσις τοῦ μικροκόσμου ἀνθρώπου
ἐν τῇ ἑαυτοῦ τελειότητι. Τ' ἀποτελοῦντα τὸν ἄνθρωπον
στοιχεῖα *πνεῦμα-ῦλη* εἶναι καὶ τῆς τέχνης τὰ στοιχεῖα·
καὶ ὅπως ἐν ἐκείνῳ, οὕτω καὶ ἐν ταύτῃ τὸ ἕτερον τῶν στοι-
χείων τούτων δὲν δύναται ἀπονεῖ νὰ ὑπερβάλῃ τὸ ἄλλο·
ἡ ἀλήθεια αὕτη εἶναι καὶ νόμος ἀναλλοίωτος, πρὸ τοῦ δ-
ποίου πᾶσα *σχολή* ἢ *σύστημα* καταπίπτει, ὥς πρὸ τῆς ἀ-
ληθείας Θεοῦ παρέρχονται λησμονούμενα θρησκευματα καὶ
αἱρέσεις.

Τί σχολή καὶ σχολαί . . . Ἀλλὰ καιρὸς νὰ διακόψω
τὰς σκέψεις μου καὶ νὰ μεταβῶ εἰς τὸ θέατρον, ὅπως θαυ-
μάσω καὶ εὐχαριστήσω τὴν Νένναν μου. *Ἀν θέλετε, ἐπα-
ναβλεπόμεθα . . . μετὰ τὸ θέατρον.

Ἡπειρώτης.

ΚΟΥΡΑΜΑΝΑΙΣ.

Νεοσύλλεκτος γυμνάζεται. Ὁ δεκανεὺς τοῦ διδάσκει τὴν
μεταβολήν. Τὰ ὑποδήματα τοῦ νεοσυλλέκτου χωροῦν δύο
τρία ζεύγη ἀκόμη ποδῶν.

Ὁ δεκανεὺς : Στρατιῶτα, δὲν ἔκαμες τὴν μεταβολήν.

Ὁ Νεοσύλλεκτος : Τὴν ἔκαμα, κύριε δεκανεῖα, μέσ' τὰ
παπούτσιά μου.

Ἀξιωματικὸς διδάσκει πῶς σχηματίζοντ' αἱ τετράδες,
ἀναπτύσσει τὴν θεωρίαν περὶ ζυγῶν καὶ περιττῶν ἀριθμῶν.
Εἷς στρατιώτης δὲν τὸ καλοκαταλαβαίνει καὶ κάμνει
λάθος.

Ὁ ἀξιωματικὸς διὰ νὰ τοῦ δώσῃ νὰ καταλάβῃ τὸν ἔρω-
τὰ βροντωδῶς :

— Ἐγὼ ποῦ εἶμαι μονάχος, τί εἶμαι ;

— Εἷσθε περιττός, κύριε ἀξιωματικέ.

Ὁ λοχίας ἐρωτᾷ ἐπίστρατον ἐκ Τήνου πῶς λέγουν τὸ
καπέλλο ποῦ φέρει, ὁ ἐπίστρατος δὲν τὸ ξεύρει, ὁ λοχίας
τὸν ἐπιπλήττει καὶ αὐτὸς ἀπαντᾷ :

— Μὴ γὰρ ἔχω ἐγὼ σ' τὸ νοῦ μου πῶς τὸ λένε τὸ πηλ-
λίκιο ποῦ ἔχω τὴν γυναῖκά μου καὶ τρία παιδιὰ σ' τὴν
Τήνον καὶ μὲ φυλάκουν ;

Στρατιώτης χωρὶς νὰ λάβῃ ἀδείαν ἀπουσιάζει ἐπὶ δύο
ἡμέρας.

— Γιατί ἀπουσίασες ;

— Ἄμ πῆγα λίγο σὰ κάτω.

— Θὰ τεθῇς εἰς περιορισμόν.

— Ἄμ τώρα ποῦλθα θὰ καθίσω.